

Е.Л. Малиновский

ЩЕДРО СЕЮЩИЙ ЩЕДРО ПОЖНЕТ

**Методические рекомендации
по теопсихологии семейного воспитания**

Барановичи 2000

УДК 37.018.1 (07)

ББК 88.8

М 19

Рецензенты: декан факультета психологии Академии последипломного образования, кандидат психологических наук, доцент В.А. Дичук; учитель истории и религиоведения СШ № 10 г. Барановичи Г.И. Коктыш

М 19 Щедро сеющий щедро пожнет. Методические рекомендации по теопсихологии семейного воспитания. – Барановичи: БГВПК, 2000. – 64 с.

ISBN 985-6616-38-7

В пособии отражен религиозно-психологический аспект семейного воспитания. Личность жены, мужа, сына, дочери необходимым образом включает в себя не только научные и культурные компоненты бытия, но и конфессиональный способ его устройства. Гомотеозис как способ такого устройства служит, по мнению автора, теопсихологическим методом совершенствования познавательных, эмоциональных, поведенческих и генетических компонентов семьи.

Рекомендации предназначены научным коллективам, учителям школ, организаторам внеклассной работы, методистам по семейному воспитанию, родителям, школьникам.

ISBN 985-6616-38-7

УДК 37.018.1 (07)

ББК 88.8

© Барановичский государственный высший педагогический колледж, 2000

СОДЕРЖАНИЕ

Предисловие.....	3
Гомотеозис воспитания.....	4
Христианская семья – чудо-цивилизации.....	5
Семья и радостная жертва.....	13
К свободе от властей и страстей.....	16
Безвластие и несчастье.....	18
Щедро сеющий щедро пожнет.....	22
Вифлеем –2000 в экологию семьи.....	25
Семейная трапеза экумены.....	28
Прафесія: маці.....	30
Прафесія: айцец.....	33
Вяртанне да сябе.....	36
Інтралог.....	40
У сямы не без нарцыса.....	44
Любовь не раздражает я.....	47
Розарий в психическом развитии ребенка	50
Знак креста в семейной психокоррекции	53
Богомладенчество личности в материнском лоне Христовой Церкви.....	56
Заклучение.....	61
Литература.....	62

У СЯМ'І НЕ БЕЗ НАРЦЫСА

«Заўважаю за сабой некаторыя рысы нарцысізму,.. баюся, што гэта небяспечна для маёй сям'і»
(Марына, г. Салігорск).

Для Вас, Марына, гэта з'ява ня ёсць небяспечнай, таму што саманазіранне як пачатак самасвядомасці ёсць псіхалагічна адстава для выкрывання сваіх заганаў, а Ваша святая вера гарантыя перамогі над імі. З уласнымі заганамі мы ўступаем у дыялог і перададаручаем іх адзін аднаму згодна завету: «Нясеце цяжары адзін аднаго, і... такім чынам выканаеце закон Хрыстовы. Бо хто думае, што ён ёсць нешта, будучы нічым, той ашуквае самога сябе» [пар. Гал 16, 2-3].

Сям'я пачынаецца з «я», інтэрапытаваў «Я» Гасподняму. Таму кожны, хто арыентаваны на шлюб, кінцеўруе ўвагу на тых сваіх немачах, якія могуць прычыніць боль і смутак бліжняму, загадзя рыхтуецца да магчымых пераўзручэнняў. Прыкладаў таму шмат, асабліва ў мастацкім асяродзі. Узьмім хача б гісторыю кахання лорда Байрана, ад якога паля «мядолага месяца» збегла збянтэжаная маладая і назвала свайго перадарэчнага мужа, вялікага паэта – «звар'яцелым». Сапраўды «рыдай кіпарыс, бо зваліўся кедр, бо і фанабэрыстыя заніклі» [пар. Зах 11,2]. Кожны чалавек, які мае талент сужонцтва як добра за Бога, мусіць апрацоўваць яго яшчэ з маленцтва, каб гэты вобраз не быў заняволены беспатольнасцю і бессаромнасцю ўласных заганаў, бо для якіх, як вядома, прамапрапарцыянальна сіле індывідуальных дольнасцяў чалавека.

У гэтай сувязі Марына паступае мудра, давяраючы свае асобныя думкі ды індывідуальныя афекты вопытнаму псіхалагу і святару. Маркую, што публікацыя на прапанаваную ёю тэму можа стаць перыснай таксама для іншым маладых асоб, небезуважных да сябе і сваёй сямейнай будучыні. Каб стрымліваць пачварныя імпульсы падсвядомасці дзеля душэўнай раўнавагі ў сям'і, патрэбна іх папераджальная дыягностыка. Так, Марына смела і рашуча выстаўляе псіхалагічную гіпотэзу, што да характара сваіх недахопаў і сексалагічных асаблівасцяў, параўноўвае іх адмысловы досвед з існуючымі ў навуковай літаратуры даведкамі, звяртаецца па экспертную адзнаку да прафесійнага даследніка гэтай галіны свядомасці.

У звычайнай меры нарцысизм з'яўляецца агульнай немагчымай чалавецтва, але не шмат хто ведае аб ім, таму і не ўсведамляе ў сваёй асабе. Нагадаю, што ў старажытнай Грэцыі існаваў міф аб калікупрыгажуну, зачараваным сваім адлюстраваннем у вадзе, закаханым ў сябе да марнатраўства і пераўтварэння ў кветку. Вядомы нямецкі псіхолог Карл Юнг лічыў міфы псіхалагічнымі выявамі падвядомых патэрнаў, так званых архетыпаў, таямнічых падстаў сусвету. З пункту гледжання псіхааналізу, самазакаханасць, любаўства да свайго цела ёсць выява сексуальнай матывацыі як рыса эманцыпальнага недаразвіцця. Хутчэй за ўсё «нарцыс» – юнак альбо дзяўчына – яшчэ не падрыхтаваны да сур'ёзнага шлюбу як сведчанні Божага хараства, а не свайго ўласнага.

Сексуальная матывацыя – мурны і прыродны механізм, генетычны спосаб захавання і памнажэння богападобных істот. Калі чалавек не вабіць супрацьлеглы пол, альбо вабіць як толькі патэнцыяльна глядач яго эратычных дэманстрацый, гэты чалавек па сваёй акцэнтацыі з'яўляецца «нарцысам», які зусім не думае, што яго штурхае да гэтых дэманстрацый парушаны генетычны код альбо сардэчная заганна. Асалода, як і ён, перажывае пры падобнай мадэлі паводзін, ёсць штучная мера кампенсацыі недахопу натуральных сексуальных адносін.

У пэўнай меры рысы нарцысизму праяўляюцца ў падлеткавым узросце як амбіцыйныя выснова продкаў. Так, Марына ў поле зроку ўласнага псіхааналізу ўводзіць сваю бабулю, якая «ўвесь час распядала пра сых і шматлікіх кавалераў», і маці як дэспатычнага лідэра ў сям'і. Уўта, ка ліста прыцягвае да прадмета даследавання камунікацыйнае грамадства, якое выхавала культ «жэншчыны-тружэніцы», недасягальнай да натуральных мужчынскіх пачуццяў.

Відавочна, што жаночая разнавіднасць «нарцысизму» належыць больш да эманцыпальнага фактару паводзін продкаў. А вось мужчынскі «нарцысизм» мае свае вытокі ў біягенетычным фактары. Так, жанчыну можна пераканаць у яе харастве праз кампліменты, што, між іншым, і зрабу змей [пар. Быц 3,1]. Мужчыну ў гэтым сэнсе пераканаць значна цяжэй, пакуль ён сам не адкрые ў сабе бездань жахаў альбо скарб пачуццяў. Праблема смерці і жыцця вырашаецца менавіта там, дзе знаходзіцца гэты «выборчы цэнтр», вакол якога наша быццё пэўным чынам арганізуе сябе. Нарцыс у захапленні сваім целам страціў самае ядро быцця, яго пазнавальны ідэал, змарнаваў сваю мужчынскую годнасць. Ён прыніжаны адлюстраваннем як фізічнай скнарлівасцю, якую немагчыма задаволіць водным адлюстраваннем, хіба што апусціцца ў яго ды заняпасці ў бяз'ядраную расліннасць як стан

непрытомнасці. Апантаны юнак скідае ідэал дасканальнасці за кошт летуценняў калектыўнага падсвядомага, адным з архетыпаў якога з'яўляецца, па К. Юнгу, «вада», ці, нават, «скачок у ваду». Паміж гэтымі ідэаламі і зямным пахацінствам з цягам часу ўтвараецца бездань – «чорная дзірка», што ўсмоктвае самасвядомасць юнака. Дарэчы, беларуска-польскі тэрмін «цмок» азначае змея, дракона, які па-рознаму ўплывае на палавую дыферэнцыяцыю. Вобразна кажучы, юнак разяўляе рот у захапленні ад уласнай геніяльнасці. Дзяўчына ж адкрывае рот, каб прывабіць захапленне юнака, укладваючы «забароненыя плады» ў разяўлены рот партнёра [пар. Быт. 3:6]. Або два бакі спакусы трапна адлюстроўвае беларуская народная думка: «ладзіў бы ў злоце, каб не дзірка ў роце».

Даследаванне ўнутранай прасторы асобы выяўляе намеры, матывы і поспех як псіхалагічны цэнтр яе арыенціцы. Намер – гэта патрэба вызначыцца і трымацца пэўнай мадэлі паводзін дзеля характа асобы Хрыста. Гэтая мадэль выклічае боязнь за сваю знешнасць. Хрысціянін мае мадэль Крыжа некалі пачварную для юдэяў, але дасканалую для Царквы.

Калі намеры ёсць асэнсаваны механізм дасягнення шчасця як меры накіраванай асобы, дык матывы (ад слова *мото*) – у значнай ступені не асэнсаваны, стыдны механізм актывізацыі падсвядомых сіл асобы, схільнай для фактаў і дэманстрацый, пажадлівай да неадкладнай, імгненнай ўзгадары. Калі матывы дамінуюць над намерамі, нарцысізм праяўляецца ў «водабоязі» як боязі пакарання.

Каб зразумець розніцу паміж намерамі і матывамі, праналізуйце свае ўласныя адчуванні ў гэты момант. Вас нешта вымушае чытаць гэты артыкул? Вы не такоены станам сямейных адносін? Вы хочаце ласкі і прызнання, якая залежыць ад Вашай знешнасці і фінансавага становішча? Калі Вы адказалі «так», то Вамі рухае «матор» – падсвядомыя матывы знешняй прывабнасці жыцця. Вы зацікаўлены гэтым артыкулам? Успрыманне яго узбагачае Вас новымі ведамі? Калі бы не дэфіцыт часу, ці зацікавіў бы гэты матэрыял вашага сужонка, старэйшы дзяцей? Вашы адказы «так» указваюць на памеры дасягнення сямейнага шчасця, пабудаванага на устойлівых пачуццях і паслядоўных учынках, поспех якіх не залежыць ад знешніх аўтарытэтаў і фінансавых абставін.

Псіхалагічныя даследаванні і ўласны досвед паказваюць, што сужонкі, празмерна схільныя да канкурэнцыі як матывацыі, вытворнай ад нарцысізму – «не хуже другіх» – дасягаюць значна меншых поспехаў у сямейным дабрабыце. У той жа час досвед шчаслівых сем'яў сведчыць, што сужонкі з намерамі дабрабыту тады маюць

поспех, калі не вельмі імкнуцца пераўзысці іншых. Тут мае месца эфект узаемадзеяння, калі два фактары – намеры і матывы – уплываюць адзін на аднаго. У дадзеным выпадку поспех дабрабыту залежыць ад спалучэння самаадданасці (матывацыя) і іскренцыі (супольны намер). Пры іх недахопе назіраецца цяга да слабасці і канкурэнцыі як выяваў нарцысізму.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ